

Ukna kyrka

Antikvarisk medverkan vid putslagning samt kalkning
Ukna socken, Västerviks kommun, Kalmar län, Småland,
Norra Tjusts pastorat, Linköpings stift

Richard Edlund

KALMAR LÄNS MUSEUM
Kyrkoantikvarisk rapport 2017

Kalmar läns museums bebyggelseenhet

Kalmar läns museums bebyggelseenhet utför antikvarisk medverkan vid förändringar och renoveringar av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse/bebyggelsemiljöer. Flera medarbetare är också certifierade som sakkunnig kontrollant av kulturvärden enligt Plan- och bygglagen.

Kalmar läns museum kan även erbjuda expertis inom exempelvis land- och marinarkologi, konservering och kulturmiljöpedagogik.

www.kalmarlansmuseum.se

Antikvarisk medverkan – vad är det?

Alla kyrkor och kyrkogårdar tillhörande svenska kyrkan byggda före 1940 är skyddade enligt Kulturmiljölagen. Denna lag används också för att skydda vissa andra byggnader, så kallade byggnadsminnen. I Kalmar län handlar det om ca 135 byggnader, bebyggelsemiljöer, parker etc. När en sådan skyddad miljö ska förändras krävs ett särskilt tillståndsbeslut från länsstyrelsen, som får ställa villkor om hur åtgärderna ska utföras. Samma sak gäller när länsstyrelsen fattar beslut om så kallade byggnadsvårdsbidrag till olika kulturhistoriskt värdefulla miljöer eller byggnader runt om i länet.

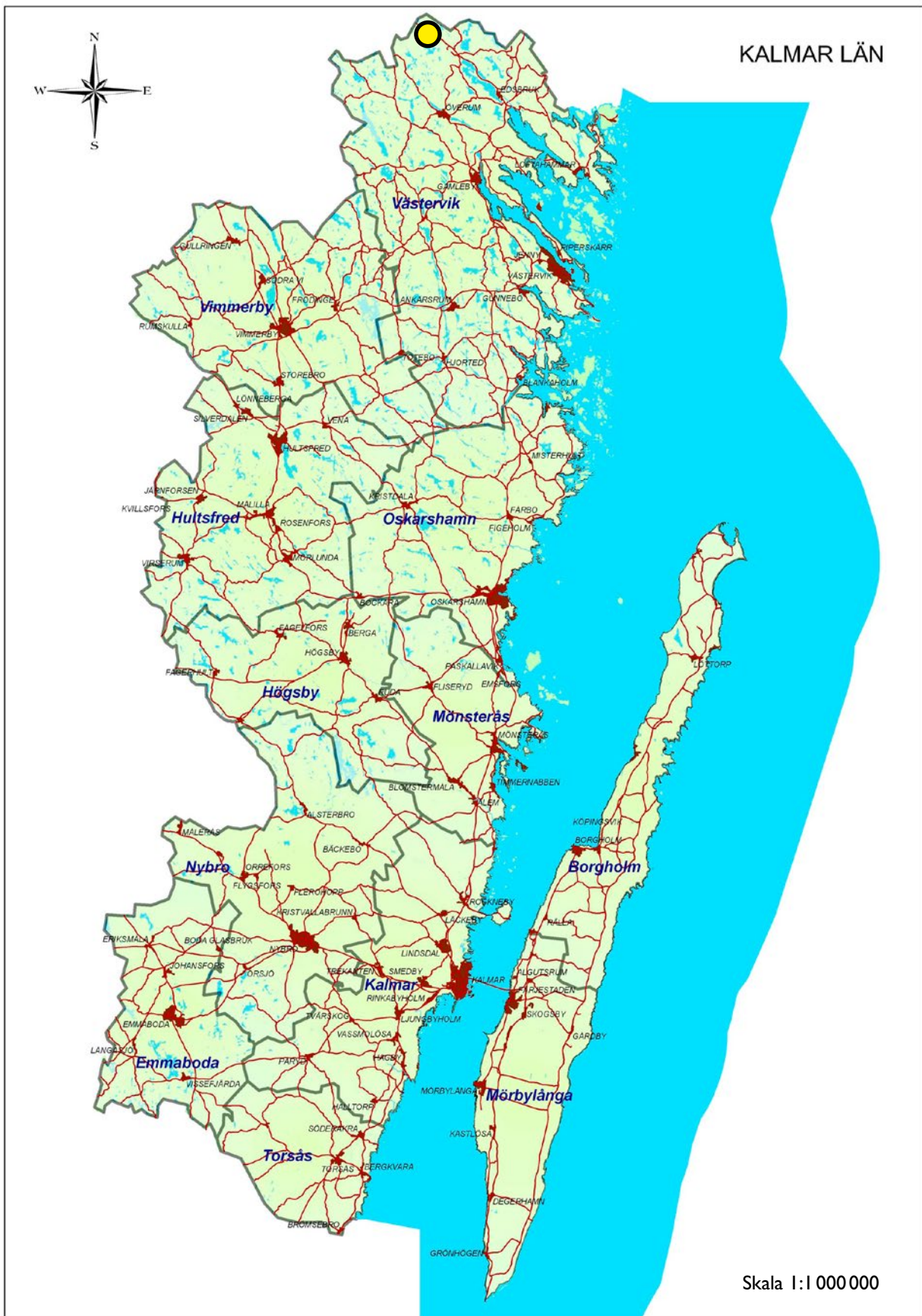
För att åtgärderna ska genomföras enligt länsstyrelsens beslut, med antikvariskt perspektiv och traditionella metoder och material ”som innebär minsta möjliga skada” på byggnaden eller bebyggelsemiljön ska arbetet följas av antikvarisk expertis, den antikvariske medverkande. Denne ska vara fastighetsägaren och hantverkarna behjälplig med goda råd, följa och dokumentera arbetet samt redovisa genomförda åtgärder i en rapport.

Ukna kyrka

Antikvarisk medverkan vid putslagning samt kalkning

Ukna socken, Västerviks kommun, Kalmar län, Småland,
Norra Tjusts pastorat, Linköpings stift

Författare	Bebyggelseantikvarie Richard Edlund
Foto	Författaren om inget annat anges
Granskad av	Antikvarie Magdalena Jonsson
Layout	Stefan Siverud
Diarienummer	Kalmar läns museum: 32-85-15 Länsstyrelsen Kalmar län: 433-8078-14
Utgivare	Kalmar läns museum 2017
Kartor	Publicerade i enlighet med tillstånd 507-1417-10 från Lantmäteriverket.
Utförd av	Kalmar läns museum, Bebyggelseenheten
Kontaktperson	Liselotte Jumme
Beställare	Hans Wennström
Kontaktperson	Hans Wennström
Hantverkare	RM Bygg AB, Kalmar
Projektör	RM Bygg AB, Kalmar
Renoveringsperiod	2016-02–2016-10
Fältbesök skedde	2016-02-10, 2016-09-13, 2016-10-24
Övriga handlingar och digitala fotografier	Förvaras i Kalmar läns museums topografiska arkiv.

Karta över Kalmar län med platsen markerad.

Kort om den aktuella byggnaden

Ukna kyrka, uppförd 1836–1838, är byggd i tegel med putsade fasader i vitt. Kyrkan ritades av Axel Nyström och den framstår som en originell skapelse med sina två absidutbyggnader och tornet i mitten. Kyrkan har genomgått yttre renoveringar på 1960-talet, 1986, 1992 och senast 2006–2007. Då har det främst gällt omputsning samt kalkning av fasaderna. De nu aktuella åtgärderna består i att laga skador i den putsade takfoten på den södra absiden, entrén till vapenhuset.

Utförda åtgärder

Den antikvariska medverkan har skett i samband med tillståndsgivning för aktuella åtgärder enligt Kulturmiljölagen. Tillstånd utfärdat av Länsstyrelsen i Kalmar.

Södra absiden

Tillstånd före renovering

Skador på gesimsen. Putsnedfall på några ställen men mest där absiden ansluter till kyrkobyggnaden på västra och östra sidan. Sammanlagda längden gesims som uppvisade skador var mellan 7–8 m.

Vidtagna åtgärder

Skadan reparerades med hydrauliskt kalkbruk. Grundning skedde med Saint-Astier NHL 5 0–4mm. Utstockning och finputs skedde med Saint-Astier NHL 3,5 0–1mm.

Kalkning

Tillstånd före renovering

Gesims efter slutförd putsning.

Vidtagna åtgärder

Kalkning med Gotlandskalk. Till 25 kg enligt receptet 15 g 94 Guldockra samt 15 g Obränd umbra. Kalkningen skedde i sex lager med efterföljande kalkvattning

Kyrkan före åtgärd.

Kyrkan före åtgärd. Skadan på östra sidan av absiden.

Kyrkan före åtgärd. Skadan på östra sidan av absiden.

Kyrkan före åtgärd. Skador på västra sidan av absiden.

Kyrkan före åtgärd på västra sidan.

Kyrkan före åtgärd på västra sidan.

Kyrkan efter åtgärd på västra sidan.

Kyrkan före åtgärd. Skadan på östra sidan av absiden.

Kyrkan efter åtgärd på östra sidan.

Kyrkan före åtgärd. Skadan på östra sidan av absiden.

Kyrkan efter åtgärd på östra sidan.

Kyrkan från söder före åtgärd.

Kyrkan från söder efter genomförd åtgärd.

Sändlista

Länsstyrelsen i Kalmar län, 391 86 Kalmar, 2 ex el antal enligt tillståndsbeslut

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm, 2 ex

Samfälligheten

Linköpings stift, endast e-post: gunnar.nordanskog@svenskakyrkan.se

Adress
Box 104, S-391 21 Kalmar

Telefon
0480-45 13 00

Fax
0480-45 13 65

E-post
info@kalmarlansmuseum.se